

Postępowanie w sytuacjach zagrożenia i kryzysowych

TERRORYZM

**Podstawy postępowania i zachowania w zagrożeniu
(przygotuj się, aby wiedzieć co robić i jak się zachować)**

Spis treści

Zasady zgłaszania zdarzeń	3
1.Ogólne zasady postępowania przed wystąpieniem zagrożenia, w czasie trwania zagrożenia i po ustąpieniu zagrożenia	3
2.Zagrożenie terroryzmem	4
2.1.Przed zagrożeniem	5
2.1.1.W swoim bezpośrednim otoczeniu zwracaj uwagę na:.....	5
2.1.2.Symptomy mogące wskazywać na bezpośrednie zagrożenie atakiem terrorystycznym:	6
2.1.3.Przestrzegaj poniższych zasad:	7
2.1.4.Gdy zgłaszasz informację o zagrożeniu koniecznie podaj następujące dane:	7
2.2.Podczas zagrożenia	8
2.2.1.Zagrożenie zamachem terrorystycznym:.....	8
2.2.1.1.Z użyciem materiałów wybuchowych:	8
2.2.1.2.Podejrzana przesyłka mogąca zawierać urządzenie wybuchowe	9
2.2.1.3.Gdy zostaniesz zakładnikiem terrorystów:	10
2.2.1.4.Gdy zostałeś zwolniony w wyniku negocjacji lub udało ci się uciec, postaraj się przekazać policji jak najwięcej szczegółowych informacji dotyczących:	12
2.2.1.5.Postępowanie w trakcie akcji antyterrorystycznej	12
2.3.Po zagrożeniu	13

Zasady zgłaszania zdarzeń

TELEFONY ALARMOWE

Numer alarmowy: 112 (Europejski telefon alarmowy) (CPR)

Pogotowie Ratunkowe: 112 (999) Pogotowie Energetyczne: 991

Straż Pożarna: 112 (998) Pogotowie Gazowe: 992

Policja: 112 (997) Pogotowie Ciepłownicze: 993

Zasady zgłaszania zdarzeń

Po wybraniu numeru alarmowego i zgłoszeniu się dyspozytora spokojnie i wyraźnie powiedz:

- 1.Co się stało;
- 2.Miejsce zdarzenia (adres, nazwa obiektu, charakterystyczne cechy miejsca);
- 3.Czy są poszkodowani – jeśli tak powiedz jaki jest ich stan (czy są przytomni, czy oddychają);
- 4.Swoje imię i nazwisko, numer telefonu, z którego podawana jest informacja o zdarzeniu;
- 5.Odpowiedz na pytania dyspozytora.

PAMIĘTAJ!

To dyspozytor decyduje o zakończeniu rozmowy i rozłącza się pierwszy.

1.Ogólne zasady postępowania przed wystąpieniem zagrożenia, w czasie trwania zagrożenia i po ustąpieniu zagrożenia

Wspólnie zastanów się i porozmawiaj z najbliższymi, z którymi mieszkasz (w tym z dziećmi) o potencjalnych zagrożeniach terrorystycznych, omów co robić, jak się zachowywać i jak radzić sobie w przypadku ich wystąpienia;

Jeśli jesteś świadkiem nietypowej sytuacji mogącej być źródłem zagrożenia, powiadom o tym fakcie osoby znajdujące się w pobliżu oraz odpowiednie służby;

Postępuj zgodnie z zasadami opisanymi w niniejszej broszurze oraz innych tego typu opracowaniach/ulotkach;

2. Zagrożenie terroryzmem

- **Terroryzm** to zamierzone użycie przemocy lub groźby jej użycia dla osiągnięcia celów politycznych, religijnych lub ideologicznych poprzez wzbudzenie strachu, zastraszenie lub przymus^[1].

- Terroryzm realizowany jest jako czyny przestępcze mające na celu: zastraszenie ludności, bezprawne zmuszenie rządu lub organizacji międzynarodowej do podjęcia lub zaniechania jakiegoś działania. Czyny takie mogą być dokonywane w imieniu własnym pojedynczych osób lub w imieniu organizacji.
- Zdarzenie o charakterze terrorystycznym to sytuacja, co do której istnieje podejrzenie, że powstała na skutek przestępstwa o charakterze terrorystycznym, o którym mowa w art. 115 § 20 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny, lub zagrożenie zaistnienia takiego przestępstwa^[2].
- Przestępstwem o charakterze terrorystycznym jest czyn zabroniony zagrożony karą pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej 5 lat, popełniony w celu:
 - 1) poważnego zastraszenia wielu osób,
 - 2) zmuszenia organu władzy publicznej Rzeczypospolitej Polskiej lub innego państwa albo organu organizacji międzynarodowej do podjęcia lub zaniechania określonych czynności,
 - 3) wywołania poważnych zakłóceń w ustroju lub gospodarce Rzeczypospolitej Polskiej, innego państwa lub organizacji międzynarodowej
 - 4) a także groźba popełnienia takiego czynu^[3].

^[1] Pojęcie terroryzmu nie jest jednoznacznie zdefiniowane, dlatego na potrzeby niniejszego opracowania posłużono opisem poglądowym zjawiska.

^[2] Na podstawie art. 2, pkt 7 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych

^[3] Na podstawie art. 115 § 20 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny

PAMIĘTAJ!

- Symptomy świadczące o grożącym niebezpieczeństwie terrorystycznym są trudno dostrzegalne, jednak zwracanie uwagi na to co się dzieje w najbliższym otoczeniu pozwala na odpowiednio wczesne wykrycie zagrożenia i skuteczne przeciwdziałanie jego wystąpieniu.
- Od Twojej czujności i spostrzegawczości może zależeć bezpieczeństwo Twoje i Twoich bliskich.

POSTĘPOWANIE

2.1. Przed zagrożeniem

PAMIĘTAJ!

Aby uniknąć bezpośredniego zagrożenia, zawsze warto zachować czujność i świadomość tego co dzieje się w najbliższym otoczeniu, zwłaszcza w miejscach, gdzie znajduje się duża liczba ludzi, np. w trakcie zakupów w dużych sklepach i galeriach handlowych, w podróży, podczas uczestnictwa w imprezach masowych, uroczystościach religijnych itp.

2.1.1. W swoim bezpośrednim otoczeniu zwracaj uwagę na:

- nagłą zmianę sposobu zachowania się i stylu życia sąsiadów, w szczególności wypowiedzi, które mogą świadczyć o przyjęciu przez nich radykalnych poglądów wskazujących na agresywne zamiary np.:
 - całkowite zerwanie więzi z rodziną i/lub znajomymi oraz utrzymywanie relacji wyłącznie z nowopoznanymi osobami,
 - usprawiedliwianie użycia przemocy w celu obrony sprawy lub ideologii,
 - staranne ukrywanie nowego stylu życia przed członkami rodziny, bliskimi czy znajomymi i sąsiadami,
 - nawiązywanie relacji z osobami lub grupami o poglądach ekstremistycznych,

- nagła utrata zainteresowania szkołą lub pracą,
- używanie symboli i znaków związanych z ekstremistycznymi ugrupowaniami,
- fanatyczna wiara w nagły koniec świata, męczeństwo lub inne mesjanistyczne wizje,
- artykułowanie nienawiści wobec innych osób lub grup;
- częste spotkania nietypowo (dziwnie, odmiennie od powszechnych obyczajów itp.) zachowujących się osób organizowane w wynajętych mieszkaniach;
- nietypowe (dziwne, wyraźnie odbiegające od dotychczasowych) zachowania kolegów z pracy, np. nieuzasadnione próby dotarcia do planów budynków, wynoszenie dokumentów lub materiałów, które mogą być wykorzystane w działaniach terrorystycznych;
- osoby, które często lub przez dłuższy czas obserwują, fotografują lub filmują ciągle te same obiekty, które mogą stać się celem zamachu (np. lotniska, stacje metra, dworce kolejowe, obiekty sportowe, centra handlowe, miejsca kultu religijnego);
- powtarzającą się obecność dziwnych pojazdów parkujących w nietypowych miejscach;
- osoby majstrujące przy instalacjach elektrycznych, gazowych, wodociągowych, kanalizacyjnych bez widocznej przyczyny (np. usuwanie awarii);
- Jeśli zobaczysz lub dowiesz się o którejś z wyżej wymienionych sytuacji i uznasz ją za podejrzaną, powiadom Policję.

2.1.2. Symptomy mogące wskazywać na bezpośrednie zagrożenie atakiem terrorystycznym:

- podejrzanе lub dziwnie zachowujące się osoby (np. zdenerwowane bez wyraźnej przyczyny, sprawiające wrażenie, że znajdują się pod działaniem narkotyków, ubrane nieadekwatnie do pory roku),

- osoby zostawiające pakunek/bagaż w miejscach publicznych, a po pozostawieniu go szybko oddalające się,
- pozostawione bez opieki w miejscach publicznych przedmioty typu bagaż, paczki i pakunki,
- samochody, a zwłaszcza furgonetki pozostawione poza wyznaczonymi miejscami np. w bliskim sąsiedztwie kościołów, miejsc organizowania imprez masowych, zawodów sportowych lub zgromadzeń.

2.1.3. Przestrzegaj poniższych zasad:

- w przypadku wiarygodnych podejrzeń o możliwym zagrożeniu terrorystycznym powiadom służbę ochrony obiektu lub jego administratora oraz Policję,
- nie rozpowszechniaj informacji o podejrzeniu, aby nie spowodować paniki,
- nie próbuj na własną rękę podejmować interwencji wobec podejrzanych osób, dyskretnie je obserwuj i staraj się zapamiętać jak najwięcej szczegółów dotyczących ich wyglądu i zachowania.

2.1.4. Gdy zgłaszasz informację o zagrożeniu koniecznie podaj następujące dane:

- swoje nazwisko oraz numer telefonu z którego dzwonisz,
- rodzaj zagrożenia i co na nie wskazuje (podejrzane osoby, pozostawiony bez dozoru pakunek, informacja przekazana przez inną osobę),
- adres zagrożonego obiektu, możliwie dokładny opis miejsca i podejrzanych osób, przedmiotów lub zjawisk (np. pojawiające się nagle u wielu osób podrażnienia oczu i dróg oddechowych),
- odpowiadaj na wszystkie pytania dyżurnego Policji.

PAMIĘTAJ!

**To dyżurny Policji decyduje o zakończeniu rozmowy
i rozłącza się pierwszy.**

PAMIĘTAJ!

Najważniejsze jest ratowanie życia, a nie mienia.

2.2.1. Zagrożenie zamachem terrorystycznym

2.2.1.1. Z użyciem materiałów wybuchowych:

Uwaga!

Każdy przedmiot z którego wystają przewody, wydobywa się dźwięk, albo jeśli został pozostawiony przez szybko oddalającą się osobę, wrzucony do pomieszczenia lub pojazdu **NALEŻY UZNAĆ za podejrzany**.

- nie pozostawiaj własnego bagażu bez opieki,
- nie przyjmuj od obcych osób żadnych pakunków,
- nie bagatelizuj, nie lekceważ informacji o zagrożeniu incydem bombowym,
- zachowaj spokój,
- nie dotykaj, a tym bardziej nie przemieszczaj podejrzanych pakunków, bagażu itp,
- jeśli widzisz „bombę”, to ona „widzi” też ciebie, a to oznacza, że jesteś w polu jej rażenia; nie używaj w jej pobliżu telefonu komórkowego, odbiorników fal radiowych, itp.,
- poinformuj wszystkich przebywających w pobliżu o zagrożeniu tak, aby nie wywoływać paniki,
- poinformuj Policję i/lub służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo danego obiektu,
- do czasu przybycia Policji w miarę możliwości zabezpiecz zagrożone miejsce, zachowując elementarne środki bezpieczeństwa, bez narażania siebie i innych osób na niebezpieczeństwo,
- jak najszybciej oddal się z miejsca zagrożonego wybuchem. Po drodze informuj o zagrożeniu jak największe grono osób, będących w strefie zagrożonej lub kierujących się w jej stronę,
- po przybyciu Policji na miejsce incydentu bombowego bezwzględnie wykonuj jej polecenia, bo to Policja przejmuje kierowanie akcją;

2.2.1.2. Podejrzana przesyłka mogąca zawierać urządzenie wybuchowe:

- zwróć uwagę na:
 - grubość większą niż 3 mm,
 - zbyt duży ciężar jak na swój rozmiar,
 - zniekształconą powierzchnię,
 - fakt skierowania przesyłki od nieznanego nadawcy bezpośrednio do danej osoby, np. z dopiskiem „do rąk własnych” lub „otwierać osobiście przez adresata”,
 - zbyt dużą wartość naklejonych znaczków,
 - nieznanego nadawcę,
 - mocne opakowanie,
 - słyszalny metaliczny dźwięk podczas poruszania listem,
 - tłuste plamy na kopercie lub opakowaniu,
 - woń migdałów, marcepana, myszy, chemikaliów,
 - małe otwory/nakłucia w kopercie lub opakowaniu,
 - wystające odcinki drutów lub klamerek,
 - uszkodzenie przesyłki.
- Jeśli otrzymałeś **podejrzaną** przesyłkę:
 - NIE dotykaj jej,
 - jeśli wzięłeś już ją do ręki, to odłóż delikatnie kładąc na gładkiej powierzchni,
 - NIE otwieraj,
 - NIE ściskaj ani NIE deformuj,
 - oddal się na odległość minimum 10 m, a w przypadku pomieszczenia po prostu je opuść,
 - niezwłocznie powiadom Policję,
 - po przybyciu właściwych służb stosuj się bezwzględnie do ich poleceń.
- Przesyłka z podejrzaną zawartością w formie płynnej lub stałej (w tym np.: proszek, pył, galareta, piana, itp.)

- Przesyłka z podejrzaną zawartością w formie płynnej lub stałej (w tym np.: proszek, pył, galareta, piana, itp.)

Uwaga!

Każdy przedmiot z którego wystają przewody, wydobywa się gaz, płyn, zapach, dźwięk, wysypuje się proszek, **uznaj za podejrzaną**

- **Jeśli otrzymałeś przesyłkę z podejrzaną zawartością:**
 - NIE dotykaj jej,
 - NIE otwieraj ani NIE wąchaj,
 - zamknij okna, wyłącz systemy wentylacji i klimatyzacji by nie powodować ruchu powietrza w pomieszczeniu,
 - jeśli podejrzana przesyłka jest uszkodzona przykryj ją delikatnie,
 - opuść pomieszczenie zamykając je tak, aby nikt nie wszedł,
 - niezwłocznie powiadom Policję;
- **jeśli dotykałeś przesyłki z podejrzaną zawartością:**
 - nie jedz, nie pij, nie pal papierosów, zanim nie oczyścisz rąk
 - umyj dokładnie ręce,
 - jeśli możesz, ustal osoby, które miały kontakt z przesyłką, następnie zgromadź je w jednym pomieszczeniu i zadбай, aby się z nikim nie kontaktowały do czasu przybycia służb,
 - po przybyciu właściwych służb stosuj się bezwzględnie do ich poleceń.

2.2.1.3. Gdy zostaniesz zakładnikiem terrorystów:

- jeżeli usłyszałeś strzały w miejscu gdzie się znajdujesz, nie uciekaj, przyjmij (jeżeli to możliwe) pozycję leżącą za najbliższą osłoną (np. ściana, schody, meble), rękami chroń głowę,
- nie kładź się na ciągach komunikacyjnych lub pod oknami,

PAMIĘTAJ!

Masz jeden cel – przeżyć

Twoim najważniejszym zadaniem – przetrwać

- nie graj bohatera, nie stawiaj oporu,
- rób co ci każą,
- staraj się unikać dłuższego kontaktu wzrokowego z terrorystą, to wzbudza agresję,
- nie przyglądaj się terrorystom, ale **bardzo dyskretnie obserwuj** otoczenie i staraj się zapamiętać jak najwięcej szczegółów dotyczących porywaczy i otoczenia, może to pomóc organom ścigania w dalszych działaniach,
- nie odwracaj się tyłem do terrorysty,
- **wykonuj polecenia** terrorystów **w sposób spokojny**, a nie gwałtowny,
- jedz to, co ci dadzą, nawet jeśli nie masz ochoty,
- nie próbuj nawiązywać rozmowy z terrorystami,
- nie dyskutuj z nimi, nie kłóć się, nie błagaj, nie tłumacz, nie usprawiedliwiasz,
- na pytania odpowiadaj im spokojnie po dłuższym namyśle (*waż słowa, aby nie pogorszyć sytuacji lub nie powiedzieć czegoś, co im pomoże, a zaszkodzi tobie lub innym zakładnikom*),
- staraj się zachować spokój, **znajdź postawę pośrednią** między agresją, pasywnością i uległością,
- nie ujawniaj własnych obaw i innych słabych punktów, kontroluj swoje reakcje,
- im dłużej przebywasz z terrorystami, tym większa szansa, że nie zrobią ci krzywdy, jednocześnie **miej świadomość**, że przy wydłużającym się czasie uwięzienia **u ciebie lub u współwięźniów może obudzić się „syndrom sztokholmski”** (sympatyzowanie z prześladowcami, chęć pomagania im), aby do tego nie dopuścić staraj się zachować spokój i równowagę psychoemocjonalną,
- jeśli możliwe pozbądź się niepostrzeżenie oznak zajmowanej pozycji zawodowej, funkcji itp., ponieważ mogą one spowodować agresję u terrorystów,
- na żądanie terrorystów oddaj im przedmioty osobiste,
- staraj się **nie zwracać na siebie uwagi terrorystów** (np. poprzez dyskutowanie, częste zadawanie pytań, gwałtowne ruchy, gadatliwość, pobudzenie, obraźliwe zwroty itp.),
- zawsze pytaj o pozwolenie na wykonanie jakiegokolwiek czynności, np. pójścia do toalety, wstania, otworzenia torby itp.,

- przyjmuj sobie drobne cele do realizacji (np. uzyskanie od terrorystów wody, posiłku, opatrunku, możliwość skorzystania z toalety, udzielenie pomocy innej osobie), powoli, spokojnie realizuj je i wyznaczaj sobie kolejne,
- zaprojektuj sobie przyszłe cele (np. co będziesz robił po uwolnieniu) uzasadniające wolę przeżycia,
- staraj się utrzymywać sprawność fizyczną i umysłową, myśl pozytywnie,
- staraj się dbać o higienę osobistą,
- jeśli możesz odpoczywaj i dużo śpij,
- pamiętaj, **wśród innych zakładników może być osoba współpracująca z terrorystami**
- nie blokuj drogi ucieczki terrorystów,
- uciekaj dopiero wtedy, **gdy jesteś pewien, że ci się uda.**

2.2.1.4. Gdy zostałeś zwolniony w wyniku negocjacji lub udało ci się uciec, postaraj się przekazać policji jak najwięcej szczegółowych informacji dotyczących:

- napastników (liczba, opis wyglądu, broń i wyposażenie, zachowanie, charakterystyczne cechy),
- obiektu oraz miejsca przetrzymywania zakładników,
- zakładników (liczba, stan zdrowia, charakterystyczne cechy, itp.),
- innych elementów mogących zagrażać zakładnikom lub interweniującym policjantom .

2.2.1.5. Postępowanie w trakcie akcji antyterrorystycznej

PAMIĘTAJ!

Akcja służb ratowniczych zawsze wywołuje zamieszanie, zamęt i zgiełk powodujące szok mogący prowadzić do paniki, towarzyszą jej krzyki, huk wybuchów, strzałów, może być użyty dym lub gaz drażniący

- nie uciekaj z miejsca zdarzenia, nie wykonuj gwałtownych ruchów, bo możesz zostać uznany za terrorystę;
- połóż się na podłogę, spróbuj znaleźć najbliższą osłonę, **trzymaj ręce z otwartymi dłońmi na wysokości głowy;**

- nie atakuj terrorystów, nie próbuj pomagać policyjnym kontrterrorystom;
- **słuchaj poleceń** i instrukcji grupy kontrterrorystycznej, bez sprzeciwu poddaj się jej działaniom, nawet jeżeli będą gwałtowne, nie zadawaj pytań, **nie dyskutuj**;
- nie dotykaj, nie podnoś przedmiotów pozostawionych przez napastników lub policjantów;
- nie trzymaj oczu w przypadku użycia gazów łzawiących;
- po wydaniu polecenia opuszczenia pomieszczenia, opuść je jak najszybciej, nie zatrzymując się np. w celu zabrania rzeczy osobistych lub załatwienia potrzeby fizjologicznej.

Jeżeli w wyniku pomyłki lub dynamiki działań stałeś się przypadkowym „celem” prowadzonej akcji, to:

- **nie stawiaj oporu**, bo opór spowoduje zwiększenie gwałtowności działań, a kontrterroryści będą traktowali cię jak napastnika,
- **wykonuj polecenia** i instrukcje przekazywane przez interweniujących kontrterrorystów,
- **nie próbuj wyjaśniać sprawy**, zadawać pytań czy dyskutować podczas akcji kontrterrorystycznej, **będziesz mógł wszystko wyjaśnić po zakończeniu działań**;

2.3. Po zagrożeniu

- Po zakończeniu akcji kontrterrorystycznej będziesz przesłuchiwany przez policję, dlatego czekaj cierpliwie na zakończenie czynności.
- Odpowiedz na wszystkie pytania funkcjonariusza (przedstaw się i odpowiedz jak znalazłeś się na miejscu zamachu), bądź jednak przygotowany na traktowanie ciebie jako potencjalnego terrorysty dopóki twoja tożsamość nie zostanie potwierdzona.

